

УДК 329.78:355.01(477)

DOI: <https://doi.org/10.23939/dg2023.02>.**Циганин Мар'яна Петрівна***аспірантка Національного університету**«Львівська політехніка»,**заступник директора Департаменту**молодіжної політики та спорту**Івано-Франківської міської ради, начальник**відділу молодіжної політики*

ORCID: 0000-0003-3542-8560

e-mail: Mariana.P.Tsyhanyn@lpnu.ua

**ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ  
МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ  
В УМОВАХ ВІЙНИ**

У статті розглянуто сьогоденний стан молодіжної політики України у часі російської агресії проти України. Проаналізовано важливість залучення молоді до розробки та реалізації молодіжної політики під час воєнного стану. Простежено основні чинники, які впливають на результативність цільових програм у сфері молодіжної політики на локальних рівнях на прикладі Івано-Франківської міської територіальної громади та перспективи відбудови України після завершення війни.

**Ключові слова:** молодь; молодіжна політика; війна; участь молоді; публічне управління.

**Постановка проблеми.** Неодноразово науковці та суб'єкти молодіжної політики зазначали роль і важливість цієї сфери для забезпечення стабільного та успішного майбутнього України. Водночас розвиток молодіжної політики в Україні потребує комплексного підходу. Значна частина суспільства звикла думати, що молодь – це аполітичні громадяни, малоініціативні, їх важко долучити до політичної діяльності, однак, беручи до уваги сучасну молодь, бачимо, що молоді люди активізувалися, займаються волонтерством, служать у Збройних Силах України, контролюють та долучаються до політичних процесів і прийняття управлінських рішень. Молодь стала рушійною силою для сучасної України, оскільки саме студенти та молоді спеціалісти, захищаючи загальнодержавні інтереси, займали активну позицію під час Революції Гідності 2013–2014 років, анексії Криму, і займають зараз, під час повномасштабної війни росії проти України. З огляду на це, проблеми залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики набувають особливої актуальності.

**Аналіз останніх досліджень.** Проблематиці державної молодіжної політики присвятили свої праці низка авторів. Чимало громадських діячів, лідерів громадської думки, науковців та практиків ще з часів незалежності України визначали, що молодь в Україні є значною соціальною групою, яка має вплив на розвиток країни та потребує підтримки та розвитку для забезпечення соціального, економічного та політичного прогресу країни. З точки зору В. Орлова, молодь є особливою категорією населення, що «характеризується наявністю специфічного правового (конституційно-правового) статусу, сутність якого полягає в необхідності створення з боку держави системи фінансових та інших гарантій, що забезпечують можливість реалізації молодими людьми всієї сукупності конституційних прав» [6]. Дослідник В. Лісовський про особливості цієї категорії населення писав так: «Молодь – це покоління людей, які проходять стадію соціалізації, які засвоюють освітні, професійні й культурні функції та готуються суспільством для засвоєння і виконання соціальних ролей дорослого» [3].

Проблемам, із якими в Україні стикається молодь та через які найчастіше емігрує за кордон, окрім факту загрози життю і здоров'ю через російську агресію, зокрема проблемам молодіжної зайнятості, присвячена монографія Є. Сірого [8], в якій автор наголошує на тому, що невирішеність проблем у сфері зайнятості молодих осіб призводить до втрати та погіршення якості трудового потенціалу держави, унеможлиблює забезпечення динамічного економічного зростання, посилює соціальну напруженість у суспільстві. У монографії актуалізується проблематика молодіжного підприємництва та самозайнятості, оцінюється рівень розвитку молодіжного підприємництва в Україні, розглядаються питання удосконалення існуючого механізму підтримки самозайнятості молоді та молодіжного підприємництва з урахуванням сучасних тенденцій в Україні та зарубіжного досвіду.

Питання формування здорового способу життя молоді розглянуто у статті Н. Даниленко та Р. Батира [2]. Науковці називають чинники, які негативно впливають на здоров'я у молодому віці:

- надмірна вага;
- знижена фізична активність;
- ігрова залежність як один із негативних наслідків комп'ютеризації;
- психологічний дискомфорт;
- паління;
- вживання алкогольних напоїв;

- небезпечний секс;
- вживання наркотиків.

Висновки науковців полягають у тому, що держава і суспільство несуть відповідальність за сприяння поліпшенню здоров'я молоді, створюючи умови для посилення контролю молодих людей за власним здоров'ям. В часі війни молодіжна політика у тісній співпраці з охороною здоров'я розробляють програми підтримки ментального здоров'я як цивільного молодого населення, так і молодих військових, які повернулися із фронту та мають великий ризик посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Зокрема, у серпні 2022 року підготовлено посібник з навчального курсу з молодіжної роботи, інформованої про травму в межах діяльності проєктів Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: Фаза II» та «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень. Фаза II» у межах Плану дій Ради Європи для України на 2018 – 2022 рр., яким користуються усі молодіжні працівники на всіх рівнях реалізації молодіжної політики у часі війни.

Проблеми взаємодії та активізації співпраці між молоддю, молодіжними об'єднаннями, іншими інститутами громадянського суспільства і органами державної влади є предметом дослідження багатьох науковців, зокрема Б. Кудренка (2019), І. Хохича (2013), В. Трофимова. Питання організації публічного діалогу описано в наукових працях Е. Мамонтової (2016), О. Радченка та О. Крутій (2014).

Проблематиці державної молодіжної політики присвятили також роботи вітчизняні вчені: В. Барабаш, Н. Василенко, В. Васютинський, А. Гавловська, І. Гайванович, В. Волик, Н. Горішна, Т. Гостева, Е. Лібанова, А. Шаповалов та ін.

Високо оцінюючи науковий доробок зазначених авторів, зауважимо, що на сьогодні проблеми залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики потребують актуалізації.

**Мета дослідження** полягає в теоретичному обґрунтуванні необхідності залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики на місцевому рівні в умовах війни.

**Виклад основного матеріалу.** Молодіжна політика є дуже важливою для будь-якої країни, оскільки молодь є головним ресурсом майбутнього розвитку держави. Україна не є винятком, і молодіжна політика має велике значення з наукової точки зору. Основні напрями молодіжної політики в Україні об'єднують питання освіти, зайнятості, здоров'я, культури, спорту та дозвілля молоді.

Аналізуючи молодіжну політику сьогодні, можна простежити, що вона взаємопов'язана з усіма сферами життя людини в тій чи іншій мірі,

як зображено на рис. 1, що необхідно враховувати при комплексній оцінці ролі молодіжної політики у політики у часі війни як на загальнодержавному, так і на локальному рівнях.

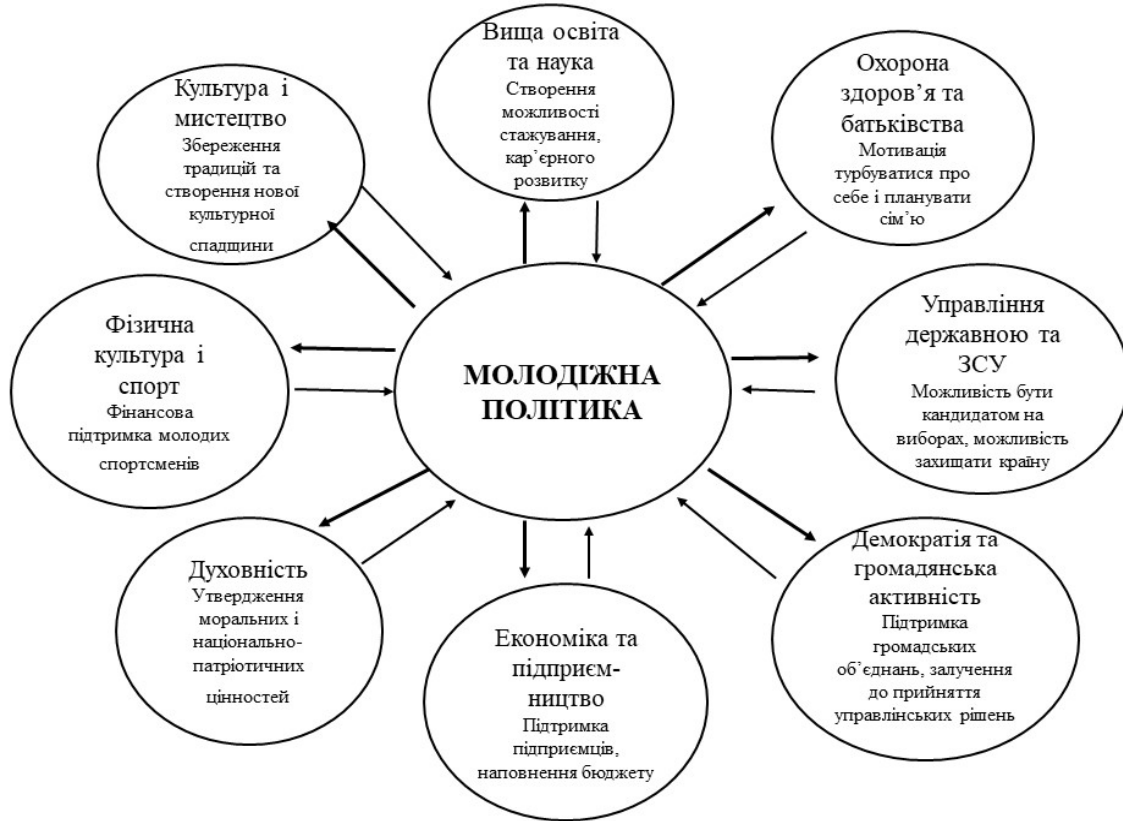


Рис. 1. Модель міжсекторальної співпраці молодіжної політики та її роль у часі війни

Джерело: сформовано автором

Україна має великий потенціал у сфері розвитку молодіжної політики, проте її реалізація вимагає належної уваги з боку всіх її суб'єктів та інвестицій як із бюджетних коштів, так і благодійних фондів.

Варто тримати під увагою і той факт, що демографічний розвиток нашої країни залежить насамперед від молоді. Переважна більшість усіх шлюбів, що укладаються упродовж року (майже 80%), – це шлюби молодих осіб віком до 35 років, а серед перших шлюбів молоді належить 90%. Останніми роками кількість зареєстрованих шлюбів поступово зменшується. Розрахунок відносних показників є ускладненим, оскільки важко визначити, як змінилась чисельність населення країни після 2014 р., яка кількість населення залишилась на окупованих територіях, а яка переїхала до регіонів, контрольованих урядом України. Цю проблему повинен був вирішити перепис населення 2020 р., який, на жаль, не від-

бувся. [9, с. 105] Вирішуючи це складне питання, Державна служба статистики України застосовує спеціальні методики, які свідчать про значну міграцію молоді, зокрема в інші країни, зниження кількості укладених шлюбів та зменшення народжуваності.

Також не можна ігнорувати сучасну складну соціально-економічну і політичну ситуацію в Україні, яка відобразилась на посиленні статевої диспропорції смертності молоді, адже абсолютна більшість смертей, офіційно зареєстрованих як випадки смерті, – внаслідок ведення воєнних дій. Явище чоловічої надсмертності та інвалідності серед молоді є найбільш вираженим для зовнішніх причин [5, с. 16].

Україна вже багато років має проблему з наповненням Пенсійного фонду. Війна зробила ситуацію критичною. Законодавством визначено такі види пенсій та соціальних виплат [7]:

- за віком;
- по інвалідності;
- у зв'язку з втратою годувальника.

Враховуючи це, якщо влада не розробить план підтримки молодих людей в Україні, ми ризикуємо стати країною людей з інвалідністю та осіб похилого віку, що призведе до краху соціальної сфери, банкрутства пенсійного фонду України та фінансової кризи.

Наукова підтримка та експертна оцінка молодіжної політики можуть сприяти її поліпшенню та забезпеченню ефективного використання ресурсів у країні.

Як науковці, так і молоді сьогодні вказують на:

- необхідність покращення якості освіти у закладах вищої освіти, а саме адаптації навчальних програм до сучасних вимог ринку праці;
- необхідність забезпечення підтримки молодих підприємців та розвиток сприятливого середовища для інновацій та розширення можливостей для зайнятості молоді;
- сприяння здоровому способу життя шляхом створення умов для занять спортом та інших фізичних активностей, що є важливим елементом здорового способу життя та соціалізації молоді, наприклад, побудова молодіжних майданчиків відкритого доступу, відкриття молодіжних центрів та просторів для змістовного і активного дозвілля;
- необхідності залучення молоді до формування сучасного сектора культури та мистецтва;
- необхідності залучення молоді до прийняття управлінських рішень на локальних рівнях не лише де-юре, але і де-факто, налагодження якісної співпраці інститутів громадянського суспільства із публічною владою.

Усі ці питання є ключовими для успішного і стабільного майбутнього. У часі війни не менш важливим напрямом стало також молодіжне волонтерство. Науковці підкреслюють, що молодь є ключовим чинником соціально-економічного розвитку країни. Інвестування у молодь стимулюватиме зростання продуктивності праці, зниження рівня безробіття та економічне зростання. Також молодіжна політика може допомогти зменшити соціальну вразливість молоді, особливо у випадках незадовільного рівня освіти або неможливості знайти роботу. Крім того, молодіжна політика є важливим інструментом для забезпечення соціальної стабільності в країні. Збільшення доступності освіти, зниження безробіття, підтримка здорового способу життя та культурних і спортивних заходів можуть знизити ризик злочинності та насильства серед молоді.

У формуванні та реалізації молодіжної політики України насправді кожна людина може брати участь відповідно до своїх знань та бажання. На сьогодні для цього існують всі необхідні інструменти, важливо лише вивчити основи їх використання. Проте можливо виділити і найпоширеніші форми впливу молоді на формування та реалізацію молодіжної політики у часі війни, як показано на рис. 2.

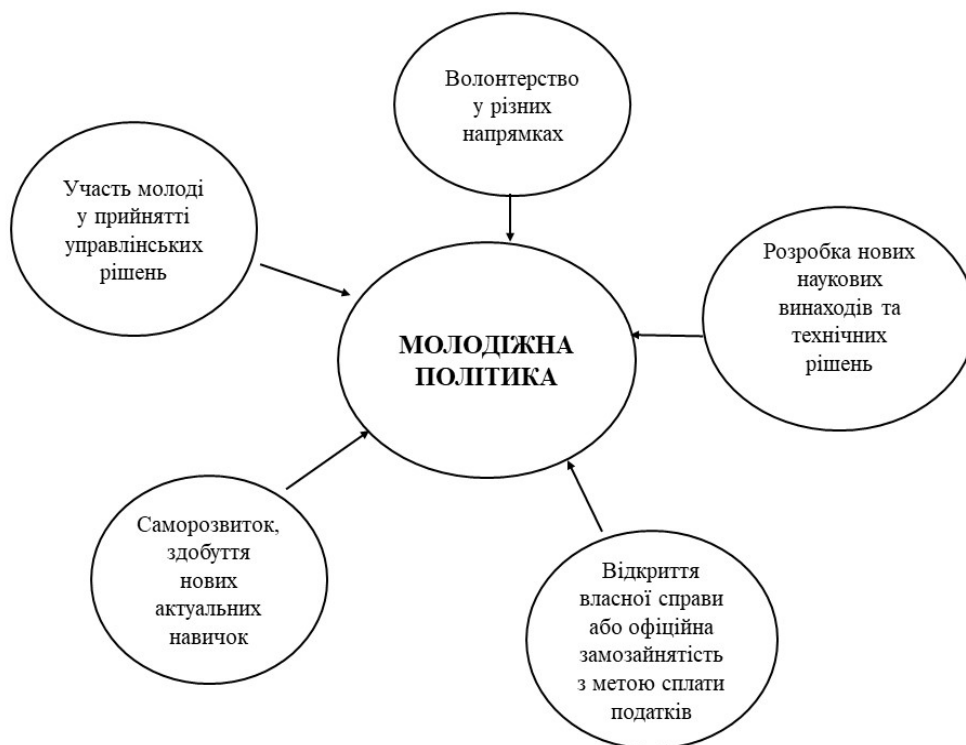


Рис. 2. Найпоширеніші форми впливу молоді на формування та реалізацію молодіжної політики у часі війни  
Джерело: сформовано автором

Щоб відстоювати свої права або права чи інтереси інших молодих людей, ефективно взаємодіяти з органами місцевого управління чи державними органами влади, молода людина може брати участь у діяльності інститутів громадянського суспільства. Використовуючи свої сторінки у соціальних мережах, кожен може розповсюджувати змістовну інформацію та популяризувати молодіжні ініціативи, обмінюватися кращими практиками молодіжної роботи. Приймаючи цільові програми та стратегії розвитку, органи влади оголошують громадські слухання, форуми або інші форми діалогів з громадськістю, у яких молода людина може брати участь та вільно висловлювати свої пропозиції, моніторити, як їх проаналізували та чи використали у фінальному варіанті документа. Молодь може волонтерити у всіх можливих напрямках волонтерства, що дає змогу швидко здобути необхідні зараз софт скіли (soft skills) – навички роботи у команді та сформуванню широку базу контактів, здобути досвід і організувати власні молодіжні проекти. Кожен може розвинути свої особисті навички та здібності через участь у навчальних програмах, стажуваннях та тренінгах, які сьогодні доступні як у офлайн, так і онлайн форматах. Молоді доступне право брати участь у виборах та підтримувати тих політиків, які сприяють розвитку молодіжної сфери, дотриманню законодавства та прав людини.

Отже, важливо, щоб кожен громадянин хотів знати свої права і обов'язки, цікавився можливостями участі у прийнятті управлінських рішень та взаємодіяв з ключовими суб'єктами молодіжної політики як на локальному, так і на регіональному або й національному рівнях. Саме участь у прийнятті рішень може кардинально вплинути на вектор розвитку молодіжної політики як галузі в цілому на усіх рівнях.

Маючи такі можливості, досі фіксується такий низький рівень активності молоді саме у процесах прийняття рішень. Згідно з дослідженнями молодіжного середовища Івано-Франківської міської територіальної громади в межах реалізації проекту #to\_make\_youth\_louder (зроби молодь гучнішою) [1] владі довіряє лише третина молоді, в основному це люди до 18 років або молодь, яка проживає у сільській місцевості (до складу громади входять місто Івано-Франківськ та 18 сіл). З поглядів респондентів, ключовими аргументами недовіри є такі: наявність негативного досвіду співпраці з місцевою владою; відсутність прозорості влади; прийняття окремих, на думку опитаних, неправильних рішень; наявність стійких упереджень про владу та спосіб її функціонування.

Враховуючи напрацювання, отримані під час реалізації проекту, а також беручи до уваги ключові проблеми, які наявні в молодіжному се-

редовищі громади, команда проєкту сформувала такі рекомендації для Івано-Франківської міської ради [1]:

- задля підвищення рівня довіри молоді до влади, підвищення рівня прозорості діяльності органу місцевого самоврядування (далі – ОМС) та налагодження ефективних взаємозв'язків всередині молодіжного середовища, рекомендовано звернути більшу увагу на застосування каналів неформальної комунікації задля поширення інформації молодіжної політики, зокрема, збільшити частку неформальної (як офлайн, так і онлайн) комунікації (організація та проведення зустрічей, обговорень, тренінгів тощо). Рекомендовано більше уваги приділяти висвітленню змісту роботи ОМС, ширше інформувати про можливості та шляхи співпраці, а також проводити публічні презентації та обговорення ключових документів (програм, стратегій, календарних планів тощо) молодіжної політики;

- задля підвищення рівня обізнаності молоді про діяльність ОМС та підвищення залученості молоді до процесів прийняття рішень у громаді, рекомендовано розробити та розповсюдити в молодіжному середовищі інфографіки або інші інформаційні повідомлення щодо можливостей, механізму та алгоритму співпраці між молоддю та владою, з визначенням єдиного комунікаційного «вікна входу» до інституції для молоді, контактних осіб та переліком послуг. Також рекомендовано організувати та проводити на постійній основі різноманітні просвітницькі заходи про те, яким чином функціонує Івано-Франківська міська рада, які функції виконує та яким чином молодь може бути залучена до процесів прийняття рішень (презентації, відкриті лекції, навчальний онлайн курс тощо);

- задля уникнення дублювання функцій різноманітними молодіжними інститутами громадянського суспільства (далі – ІГС), зменшення рівня конкуренції, підвищення рівня співпраці та розв'язання проблеми низьких показників участі у публічних заходах, що їх організують ІГС, рекомендуємо спільно із представниками молодіжних ІГС та молоддю громади загалом розпочати розробку стратегії розвитку молодіжного середовища, визначивши ключові напрямки та розподіливши між суб'єктами молодіжної політики зони відповідальності у виконанні стратегії;

- задля налагодження комунікації всередині молодіжного середовища, а також підвищення рівня досяжності аудиторій, рекомендовано розвивати акаунти ОМС в соціальних мережах Telegram та Instagram, а також відновити спільні чати з представниками молодіжних ІГС, оновивши та додавши представників нових молодіжних ІГС; задля розуміння



тенденцій, які відбуваються в молодіжному середовищі, вивчення думки молоді з приводу тих чи інших рішень, а також з метою своєчасного реагування на виклики та проблеми, які виникають в молодіжному середовищі рекомендовано сформувати моніторингову систему опитувань та механізмів зворотного зв'язку (як приклад, запуск невеличких періодичних опитувань в соціальних мережах Telegram та Instagram) та періодично проводити дослідження стану молодіжного середовища;

- задля уникнення конкуренції в молодіжному середовищі, спричиненої інституційною приналежністю, рекомендовано створити незалежний молодіжний центр, на діяльність якого не впливатимуть окремі організації чи групи.

Враховуючи лише те, що результати опитування були коректно описаними та поданими до Івано-Франківської міської ради у письмовому вигляді, вони не могли бути проігнорованими і залишеними без відповіді, оскільки ОМС у своїй діяльності та комунікації керується ЗУ «Про звернення громадян». Другою причиною врахування поданих рекомендацій є те, що вони є результатом якісного дослідження та висловлюють думку значної частини цільової аудиторії профільного структурного підрозділу міської ради – Департаменту молодіжної політики та спорту, який теж провів опитування молоді щодо формату діяльності, цікавих тематик для цільової аудиторії та назви молодіжного центру.

Результатом співпраці та комунікації команди проєкту дослідження та команди Департаменту молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради за 9 місяців стало:

- проведення систематичних неформальних зустрічей з молоддю з метою знайомства, консультації, спільного обговорення ідей та висвітлення інформації про це на всіх платформах Департаменту;

- розроблено та розповсюджено у молодіжному середовищі інфографіку та зразки листів-звернень до органів влади, покроково описано механізм та алгоритм співпраці між молоддю (громадськими організаціями) та владою;

- залучено молодь до формування календарного плану роботи Департаменту молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради на 2024 рік, враховано результати усіх досліджень, які відбувалися у молодіжному середовищі та публічно про це прозвітовано;

- створено канал відділу молодіжної політики Департаменту молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради у Telegram та розроблено довідкову цільову сторінку за допомогою сервісу створення мультіпокликань [linktr.ee/youth.if.mvk](https://linktr.ee/youth.if.mvk);

- 15 червня 2023 р. на сесії Івано-Франківської міської ради одногосно прийнято рішення про створення комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух», який запрацював 27 серпня 2023 р. (офіційне відкриття). Назву та напрями діяльності центру на перше півріччя вибрано із урахуванням результатів опитування молоді «Івано-Франківськ дружній до молоді» [4].

Ідея створення молодіжного центру та сам процес реалізації тривав з травня 2022 року, Департамент молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради уже заручився фінансовою підтримкою дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ на здійснення ремонтних робіт приміщення, але саме активна участь молоді сприяла у позитивному прийнятті рішення членів виконавчого комітету та міських депутатів щодо створення комунальної установи, тримання цього питання на постійному контролі голови Івано-Франківської міської територіальної громади.

Цей випадок є одним із прикладів підвищення свідомості та активності молоді у прийнятті рішень (практична участь у формуванні та реалізації молодіжної політики у своїй громаді); забезпечення визнання прав молоді (молодь може висловлювати свої думки та побажання щодо різних аспектів свого життя); створення кращих умов для молоді; покращення взаєморозуміння між молоддю та ОМС та посилення довіри молодих людей до публічної влади.

Зрозуміло, що у сучасних реаліях війна російського агресора проти України впливає на життя людей в усіх сферах, зокрема і на молодіжну політику та молодіжну інфраструктуру. По-перше, війна може призвести до зміни пріоритетів у молодіжній політиці. Коли країна перебуває у стані війни, уряд зазвичай зосереджується на військових потребах та забезпеченні безпеки, що може призвести до зменшення ресурсів, які виділяються на молодь та молодіжну політику. По-друге, війна має негативний вплив на молодіжну інфраструктуру. Воєнні дії призводять до знищення молодіжних центрів, спортивних майданчиків, бібліотек та інших молодіжних закладів. Це знижує доступність культурної та освітньої інфраструктури для молоді, зменшує її можливості для саморозвитку та самовдосконалення. По-третє, війна завдає шкоду психічному здоров'ю українців, тому вже зараз система охорони здоров'я повинна готуватись до надання безпосередньої допомоги кожному. Окремі частини населення піддаються найбільшому впливу – це діти, літні люди, особи які втратили свої близьких, домівки. Крім того, це військові, які повертаються з війни та часто мають посттравматичний розлад.

Проте, незважаючи на обмеження під час війни, важливо забезпечити молоді можливість самореалізації. Уряд має зосередитися на збіль-

шенні підтримки для молоді, навіть у ці складні часи. Зокрема, на локальному рівні можна створити програми (підтримувати існуючі) для молоді, які допоможуть їм розвиватися та реалізовувати власні соціальні проекти. Такі програми сприятимуть підвищенню самооцінки та самодостатності молодих людей, зміцнюватимуть бажання залишатися тут і працювати для своєї країни; підтримувати організації різних фестивалів, конкурсів, круглих столів, самітів, форумів, з'їздів для молоді та за її безпосередньої участі як інструментів мотивації, навчання, обміну кращими практиками та налагодження нових партнерських зв'язків у молодіжному середовищі. Важливим є також дії публічної влади щодо взаємодії та розширення співпраці з міжнародними фондами, донорами чи урядами інших країн, які готові підтримувати молодіжну політику в Україні і робити значні фінансові вливання у цю сферу.

Отже, комплексне вирішення гострих і болючих питань в молодіжній сфері можливе, якщо:

- системно залучати молодь до прийняття управлінських рішень на локальному, регіональному та державному рівнях;
- покращити механізми співпраці публічної влади з інститутами громадянського суспільства;
- в бюджетних документах усіх рівнів закладати кошти для здійснення необхідного обсягу фінансування молодіжних цільових програм;
- створювати робочі місця для молоді;
- створювати програм допомоги молодим сім'ям (вирішення житлових питань);
- адаптувати освітні програми до вимог сучасного ринку праці;
- розробити систему моніторингу та тестування дієвості державних та місцевих цільових програм із залученням громадськості до даного процесу із гнучким механізмом внесення змін та доповнень;
- систематично вивчати потреби молоді з урахуванням особливостей регіону України та віку цільових груп (молодь в Україні з 14 до 35 років);
- якісно інформувати молодь про доступні для них можливості.

**Висновки і перспективи подальших розвідок.** Аналіз наукової літератури, нормативно-правових актів та експертних розробок профільного міністерства свідчить, що відбувається позитивна динаміка. Зокрема, під час війни залучається фінансова та експертна підтримка урядів інших країн та міжнародних неурядових організацій, але на цей час вони все ще потребують чималого доопрацювання. Існуюча система залучення молоді до державного управління зорієнтована на обмежені кола мо-

лоді, яка вже довела свою активність та перспективність для держави, наприклад, різного рівня консультативно-дорадчі органи – громадські ради, радники з молодіжних питань; конкурси для молодіжних громадських організацій тощо. Все ще залишається відкритим питання міграції молоді та утримання її в Україні, створення конкурентних умов на ринку праці та комфортної інфраструктури громад, зокрема, для внутрішньо-переміщених осіб та студентської молоді, які зараз мають можливості здобувати освіту в інших країнах світу. Також варто пам'ятати про потребу пошуку найефективніших методів комунікації з усіма суб'єктами молодіжної політики та з молоддю.

Подальша розробка цього напрямку має полягати у вивченні та аналізі передумов, які впливають на формування якісної молодіжної політики у країні, вивчення успішного досвіду та кращих практик інших країн, зокрема тих, які пережили військові дії. А також виведення актуальних питань молодіжної сфери у публічний простір з метою залучення широкого кола до їх обговорення та вирішення.

### Список літератури

1. Аналітичний огляд за підсумками дослідження молодіжного середовища ІФ МТГ в рамках реалізації проєкту #to\_make\_youth\_louder. Івано-Франківськ: Карпатський інститут аналітики «FrankoLytics», 2023.
2. Даниленко Н. В., Батир Р. Ю. Здоровий спосіб життя та засоби його формування. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2021. № 4. С. 502–510. Карпатський В. В. Основні напрямки діяльності органів виконавчої влади як суб'єктів державного управління у сфері державної молодіжної політики в Україні. Економіка та держава. 2008. № 3. С. 7–77.
3. Лісовський В. Т. Динаміка соціальних змін. Социс. 1998. № 5. С. 63–71.
4. Мельник Т. М. Жодного рішення для молоді без молоді. Всеукраїнський молодіжний журнал «Репост», 2023. Вип. 10, С. 18–21.
5. Молодь на ринку праці: навички ХХІ століття та побудова кар'єри. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2018 року) / Держ. ін-т сімейної і молодіжної політики. Київ, 2019. 107 с.
6. Орлов В. В. Основні напрямки діяльності органів виконавчої влади як суб'єктів державного управління у сфері державної молодіжної політики в Україні. Економіка та держава. 2008. № 3. С. 7–77.
7. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV : станом на 25 вересня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> (дата звернення: 26.09.2023)
8. Сірий Є. В. Особливості розвитку молодіжного підприємництва та самозайнятості молоді в Україні: монографія. Київ: ЦОП «Глобус», ФОП Кравченко Я. О., 2021. 68 с.
9. Шлюб в Україні в демографічному вимірі: історія і сучасність / НАН України, Інститут демографії та соціальних досліджень ім. В. М. Птахи. Київ, 2021. 180 с.

**Tsyhanyn Mariana Petrivna**

postgraduate student of Lviv Polytechnic National University,  
Deputy Chief of the Department of  
Youth Policy and Sport  
of Ivano-Frankivsk City Council  
Chief of the Department of Youth Policy  
ORCID: 0000-0003-3542-8560  
e-mail: Mariana.P.Tsyhanyn@lpnu.ua

**ENGAGEMENT OF YOUTH IN THE FORMATION AND IMPLEMENTATION  
OF YOUTH POLICY AT THE LOCAL LEVEL IN THE CONDITIONS OF WAR**

**The general formulation of the issue and its connection with important scientific and practical tasks.** Youth policy is very important for any country because young people are the main resource for the future development of the state. Ukraine is no exception, and youth policy presents great importance from the scientific perspective. If the authorities fail to develop a plan of support for young people in Ukraine, we risk becoming a country of people with disabilities and the elderly, which in turn will lead to the collapse of the social sphere, the bankruptcy of the Pension Fund of Ukraine and the financial crisis. For this particular reason, the consideration of the chosen topic is relevant from the perspective of state administration and implementation of youth policy.

**The analysis of the recent publications on the issues covered in the article; identification of the parts of the general problem that have not been previously addressed.** Since the early days of Ukrainian independence, many public figures, opinion leaders, scientists and practitioners have argued that the youth in Ukraine is a significant social group that impacts the development of the country. Youth need support and development to ensure social, economic and political progress of the country. However, there is still not enough research on the development and implementation of the youth policy in Ukraine during the war, which, unfortunately, has been going on for almost two years.

**The purpose (the objective) of this article** is to theoretically justify the need to involve youth in the formation and implementation of youth policy at the local level in the conditions of war.

**The key results and background.** A complex solution to acute and painful issues in the field of the youth is possible if we're able to:

- systematically involve young people in making management decisions at local, regional and state levels;
- improve the mechanisms of cooperation between the public authorities and institutions of the civil society;
- lay down funds for the implementation of the necessary volume of financing of targeted youth programs in the budget documents of all levels;
- create working places for young people;
- initiate assistance programs for young families (solution of housing issues);
- adapt educational programs to the requirements of the modern labor market;

- develop a system of monitoring and testing of the effectiveness of state and local target programs with the involvement of the public in this process with a flexible mechanism of introducing changes and additions;

- systematically study the needs of young people, taking into account the peculiarities of the regions of Ukraine and the age of the target groups (in Ukraine, people from the age of 14 till the age of 35 are considered young);

- efficiently inform young people about the opportunities available to them.

There are many successful practices at different levels, in particular in the Ivano-Frankivsk municipal territorial community, which should be exchanged and borrowed for more successful experience.

**Conclusions and prospects of further research.** The article describes the role of youth policy in the development of the country and its economic and social stability during the war, as well as suggests ways to solve acute and painful issues in the sphere of the youth.

The analysis of scientific literature, normative legal acts and expert developments of the relevant Ministry demonstrates positive dynamics, in particular, during the war financial and expert support from the governments of other countries and international non-governmental organizations is attracted. However, currently available materials still demand a lot of refinement. The existing system of involving young people in public administration is focused on narrow circles of young representatives who have already proven their active position and potential for the state, for example, consultative and advisory bodies of various levels – public councils, youth advisors; contests for youth public organizations, etc.

The issue of youth migration and its retention in Ukraine, creation of competitive conditions on the labor market and comfortable community infrastructure, including for internally displaced persons and students, who now have the opportunity to get education in other countries of the world, still remains open. It is also worth remembering the need to find the most effective methods of communication with all subjects of youth policy and with the youth themselves.

Further development of this direction should consist in studying and analyzing the prerequisites that influence the formation of a quality youth policy in the country, studying the successful experience and best practices of other countries, especially those that have survived military operations, as well as bringing topical issues of the youth sphere into the public space with the aim of involving a wide range of people in their discussion and resolution.

**Key words:** youth, youth policy, war, youth involvement, public administration.

### References

1. Analitichnyi ohliad za pidsumkamy doslidzhennia molodizhnoho seredovishcha IF MTH v ramkakh realizatsii proiektu #to\_make\_youth\_louder. Ivano-Frankivsk: Karpatskyi instytut analityky «FrankoLytics», 2023 [in Ukraine].

2. Danylenko N. V., Batyr R. Yu. Zdrovyi sposib zhyttia ta zasoby yoho formuvannia. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky». 2021. № 4. S. 502–510. Karpatskyi V. V. Osnovni napriamky diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady yak subiektiv derzhavnoho upravlinnia u sferi derzhavnoi molodizhnoi polityky v Ukraini. Ekonomika ta derzhava. 2008. № 3. S. 7–77 [in Ukraine].

3. Lisovskyi V. T. Dynamika sotsialnykh zmin. Sotsys. 1998. № 5. S. 63–71 [in Ukraine].
4. Melnyk T. M. Zhodnoho rishennia dlia molodi bez molodi. Vseukrainskyi molodizhnyi zhurnal «Repost», 2023. Vyp. 10, S. 18-21 [in Ukraine].
5. Molod na rynku pratsi: navychky XXI stolittia ta pobudova kariery. Shchorichna dopovid Prezydentovi Ukrainy, Verkhovnii Radi Ukrainy, Kabinetu Ministriv Ukrainy pro stanovysheche molodi v Ukraini (za pidsumkamy 2018 roku) / Derzh. In-t simeinoi i molodizhnoi polityky. Kyiv, 2019. 107 s [in Ukraine].
6. Orlov V. V. Osnovni napriamky diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady yak subiektiv derzhavnoho upravlinnia u sferi derzhavnoi molodizhnoi polityky v Ukraini. Ekonomika ta derzhava. 2008. № 3. S. 7–77 [in Ukraine].
7. Pro zahalnooboviazkove derzhavne pensiine strakhuvannia : Zakon Ukrainy vid 09.07.2003 № 1058-IV, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> [in Ukraine].
8. Siryi Ye. V. Osoblyvosti rozvytku molodizhnoho pidpriemnytstva ta samozainiatosti molodi v Ukraini: monohrafiia. Kyiv: TsOP «Hlobus», FOP Kravchenko Ya. O., 2021. 68 s [in Ukraine].
9. Shliub v Ukraini v demohrafichnomu vymiri: istoriia i suchasnist / NAN Ukrainy, Instytut demohrafii ta sotsialnykh doslidzhen im. V. M. Ptakhy. Kyiv, 2021. 180 s [in Ukraine].